

vejelser med Hensyn til vore militære Forhold. Ogsaa i denne Henseende er jeg selvfølgelig enig med det ærede Medlem. Jeg haaber, at naar saadanne Aftaler maatte blive truffet, hvis de bliver truffet, maa de blive af en saadan Karakter, at vi fra de smaa Staters Side kan sige, at vi med Tilfredshed gaar ind i Folkenes Forbund og med tryk Forvisning om, at vor Stilling derved ikke er blevet forringet i Forhold til Stillingen forud for 1914, men i Virkeligheden er blevet forbedret.

Det ærede Medlem gjorde dernæst nogle Bemærkninger om Ordningen af 1909, og det ærede Medlem, der talte som Ordfører for det konservative Folkeparti, dvælede ogsaa i sine Udtalelser ved denne Ordning. Det ærede Medlem fra Ringkøbing sagde, at Ordningen af 1909 havde været en nødvendig Ordning. Det kan ikke forbavse noget Medlem i denne Sal, naar jeg for min Del dertil svarer, at saa enige vi kan være om adskillige af de Ting, vi hidtil har talt om, saa uenige er vi i denne Henseende. Jeg er ikke af den Opfattelse, at den Ordning, der blev gennemført i 1909, var en nødvendig Ordning for Danmark; jeg er af den Opfattelse, at Danmark ikke paa nogen Maade havde staaet ringere under de Begivenheder, der nu har været udspillet for vore Øjne, hvis vi havde gennemført en Ordning, der svarede til den, man fra vor Side i 1909 ønskede at gennemføre. Og naar det ærede Medlem, der var Ordfører for det konservative Parti, tilføjede, at denne Ordning havde holdt os udenfor Krigen, saa vil jeg dertil svare, at jeg føler mig fuldt overbevist om, at vi ogsaa vilde kunde have været holdte udenfor Krigen Ulykker med en Ordning af den Karakter, vi fra vor Side var Talsmænd for, og jeg føjer til, at jeg ved med Sikkerhed, at det da vilde være sket med meget ringere Byrder, med meget ringere Vanskeligheder for den danske Befolkning, end det er sket under den Ordning, som gennemførtes i 1909.

Og dertil vil jeg gerne føje, at naar det ærede Medlem sagde, at Regeringen havde været med til i disse Aar at gennemføre supplerende Foranstaltninger, saa vil det være alle ærede Medlemmer her paa Rigsdagen bekendt, at Regeringen har erkendt, at naar der skulde foregaa den loyale Gennemførelse af hele Ordningen af 1909, som man kunde kræve af os, var man forpligtet til at bringe de forskellige Led i den i rimelig Stand og

til at tage rimeligt Hensyn til mellemliggende Erfaringer, tage rimeligt Hensyn ogsaa til Ønsker fra politiske Partier, der bedømte disse Spørgsmaal ud fra et helt andet Grundsyn, end vi forvort Vedkommende gjorde. De Grundanskuelser, ud fra hvilke Regeringen har handlet i denne Henseende, er nøje klarlagte for den høje Rigsdag i et lukket Møde af begge Rigsdagens Ting i Oktober 1915, og ærede Medlemmer, der den Gang var til Stede her i Rigsdagen, vil sikkert være fuldt ud paa det rene dermed. Og de vil da ogsaa derigennem være blevet ganske klare over, at der ikke af Regeringens Anvendelse af den bestaaende Militærordning, af Regeringens Hensyntagen til, hvad den naturligt maatte medføre, og Hensyntagen til, hvad andre Partier ønskede med Hensyn til dens Anvendelse, at der ikke af Regeringens loyale Gennemførelse af det bestaaende System kunde udledes nogen Anerkendelse af, at dette System var det rette for Danmarks Vedkommende.

Det ærede Medlem, der talte som Ordfører for Partiet Venstre, det ærede Medlem fra Ringkøbing, nævnedes i Forbindelse med Ordningen af 1909, at man maatte have en Ordning, der stemmede med de øvrige Folks Ordning og Danmarks Stilling i Forhold til disse. Dette kan jeg være enig med det ærede Medlem i, dog saaledes forstaaet, at man ikke deri kan lægge ind, at vi i Danmark nødvendigvis maa have en Ordning, der nogenlunde forholdsmaessig og i sin Art med Hensyn til Vaabenarter, Befæstningsanlæg og saadant svarer til, hvad der findes i andre Stater. Vi maa selvfølgelig, naar vi bedømmer Danmarks Stilling, naar vi vurderer, hvorledes vi skal ordne os her, tage Hensyn til, hvorledes den Verden ser ud, som ligger omkring os, men vi maa ogsaa tage Hensyn til de ganske særlige Forhold, som maatte gøre sig gældende for Danmark i Sammenligning med andre Stater, og være klar over, at disse kan medføre meget væsentlige Afvigelser for Danmarks Vedkommende i Forhold til de Ordninger, som maaske kan være blevet truffet andetsteds.

Imidlertid, medens ærede Medlemmer alle har sluttet sig til Tanken om nu at nedsætte en Kommission til Behandling af disse Spørgsmaal, har det ærede Medlem fra Ringkøbing og den ærede Ordfører for det konservative Folkeparti dog ment, det var for tidligt at behandle det, der i Lovforslaget var angivet som Kommissionens almindelige Opgave, idet de har peget paa, hvad jo ogsaa Motiverne siger, at en Ny-